

efter min Opfattelse slet ikke forrykkes, fordi Præstegaardsjorden sælges efter Loven af 1919. Det er vel nemlig ikke selve Jorden i bogstavelig Forstand, Sognemenighederne dernede er saa opsatte paa at bevare for deres Mund; det er vel Indtægterne af Jorden, af det, der vokser paa denne Jord, det drejer sig om. Og denne Indtægt kan Sognemenighederne komme i Besiddelse af paa ikke mindre end tre Maader. Jeg ser bort fra, at Præsterne selv skulde drive Jorden; det har de gjort i udstrakt Grad i tidligere Tider, men jeg tror, at Nutidens Teologer ikke er særlig kvalificerede som Landbrugere. Og at Sognemenigheden skulde etablere sig selv, tror jeg heller ikke meget paa. Jeg skal altsaa se bort fra disse Muligheder, men Sognemenighederne kan paa ikke mindre end tre andre Maader komme i Besiddelse af Indtægten af det, der vokser paa Jorden, og naar vi derfor ser paa denne Sag, lad mig sige: ganske upolitisk, maa Spørgsmaalet være: Hvilken af disse Maader er nu den, der tjener Sognemenighederne bedst? paa hvilken Maade faar de det størst mulige Udbytte? paa hvilken Maade er de, om jeg maa sige det saaledes, i den varigste Besiddelse af Jorden?

Den første Maade, Sognemenighederne kan ordne det paa, er at forpagte Jorden bort. Nu er der blevet sagt af den højtærede Kirkeminister under Forhandlingerne i Folketinget, at hvis dette Lovforslag ikke vedtages, vil han ikke kunne give Tilladelse til Forpagtning paa ud over 1-aarige Forpagtningskontrakter, og hvis det holder Stik, bortfalder jo den Mulighed ganske og aldeles. Men jeg ser bort fra dette og spørger: Vilde en fleraarig Forpagtningskontrakt være det ønskelige? Ja, hvordan gaar det med Forpagtninger? Er ikke Regelen den, at naar vi nærmer os Udløbet af Forpagtningsfristen, begynder Forpagterens Lyst til at faa saa meget som muligt pint ud af Jorden i de sidste Aar uden at yde Jorden mere end højest nødtørftigt at gøre sig gældende? Hvorfor skal han gøre saa forfærdelig meget? Han er jo ikke sikker paa, at det bliver ham, der faar Forpagtningen i næste Omgang. Jeg tror derfor ikke, at Forpagtningen vil være det Synspunkt, Sognemenighederne skal anlægge, naar de vil se at faa det meste ud af Jorden.

Dernæst kunde Sognemenighederne sælge Jorden, sælge den paa de Vilkaar, som er almindelige i Øjeblikket, og jeg skal indrømme, at der maaske vilde kunne opnaas en øjeblikkelig Fordel for Sognemenig-

hederne ved at faa Jorden solgt til en god Pris — lad mig sige det saadan. Det er jo oplyst i det andet høje Ting, at de sønderjydske Menighedsraad nok ved, hvad de vil have for Jorden — der blev nævnt, at de havde forlangt 150 pCt. af, hvad Jorden er vurderet til. Men selv om de opnaaede en saadan øjeblikkelig Fordel, kommer jo dertil et andet Spørgsmaal, som dog Sønderjyderne maa siges at have meget præsent, nemlig Spørgsmaalet om Pengenes Værdi. Hvem garanterer for, at de Penge, Sognemenighederne faar i deres Kasse, om 10 eller 20 Aar har den Værdi, som de har i Øjeblikket? Jeg tror derfor heller ikke, naar man vil se ganske objektivt paa Sagen, at det vil være rigtigt af Sognemenighederne at sælge Jorden.

Tilbage er der saa den sidste Maade at afhænde Jorden paa, nemlig efter Loven af 4. Oktober 1919. Og hvad opnaar Sognemenighederne ved at gøre det? Da opnaar de at faa Renten af den faktiske Værdi Jorden har. De faar ikke Renten af den Overpris, som de selv forlanger, men de faar Renten af den Værdi, Jorden faktisk har, og jeg beder lagt Mærke til her, at det drejer sig om en Sognemenighed. Det er altsaa som Institution taget en Institution, der staar i Forbindelse med noget højere. Jeg kan ikke ret vel tænke mig, at en Menighed virkelig for fuldt Alvor kan tænke sig at ville sætte sig i Besiddelse af noget, der ikke med Rette tilkommer den. Nej, Sognemenighederne faar ved at afhænde Præstegaardsjorden efter Loven af Oktober 1919 Renten af den Værdi, Jorden har, faar altsaa den Rente, der tilkommer dem, hverken mere eller mindre. Men Jorden kan jo stige i Værdi. Den kan stige paa Grund af Brugerens Dygtighed. Den Stigning, der er en Følge heraf, bliver jo i vedkommende Brugers egen Lomme. Men Jordværdien kan ogsaa stige af andre Grunde. Den kan stige paa Grund af kommunale eller statslige Foranstaltninger, men den kan ogsaa stige, og stiger faktisk, rent automatisk, efterhaanden som Befolkningstilvæksten tager til, og nu er det en given Ting, at fik vi en Udstykning i større Stil i Sønderjylland, vilde Befolkningen tage til, og saa vilde Jordværdien stige. Men i den Stigning vilde Sognemenighederne faa deres Andel, hvis der blev solgt efter Oktober-Loven af 1919.

Jeg har nævnt dette, fordi jeg tror, at naar man ser upolitisk, rent objektivt paa dette Spørgsmaal, maa man komme til det Resultat, at den eneste rigtige Fremgangsmaade for Sognemenighederne saavel som